

Pilemostoma fastuosum (SCHALLER, 1783) (Coleoptera: Chrysomelidae) – drugie stwierdzenie na Nizinie Mazowieckiej w XXI wieku

Pilemostoma fastuosum (SCHALLER, 1783) (Coleoptera: Chrysomelidae): second record in the Mazovian Lowland in the 21st century

Krystian Adam OŁDAK

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Instytut Nauk Biologicznych, Katedra Zoologii i Ochrony Przyrody,
ul. Akademicka 19, 20-033 Lublin, e-mail: krystian.adam.oldak@gmail.com; ORCID: 0000-0001-7178-666X

ABSTRACT. This note presents the second record of *Pilemostoma fastuosum* (SCHALLER, 1783) (Coleoptera: Chrysomelidae) in the 21st century in the Mazovian Lowland, which is also the fourth known record in this region. The specimen of the species was found in Mińsk Mazowiecki in 2023 and was most likely brought from the *Sphagnum* bog near Józefów.

KEY WORDS: *Cassidinae*, distribution, faunistics, east-central Poland.

Pilemostoma fastuosum (SCHALLER, 1783) to chrząszcz występujący w krainie palearktycznej – w znacznej części krajów Europy, w tym w Polsce, a także w niektórych krajach Azji Zachodniej, Północnej i Środkowej (BOROWIEC i SEKERKA 2010).

Uznawany jest za gatunek mezohigrofilny – zasiedla podmokłe łąki i doliny rzeczne (LETZNER 1871, SERGEEV i IVANOV 2022); znajdowano go również między innymi na brzegach zbiorników (ALEKSEEV i in. 2021). Do roślin pokarmowych tego oligofaga należą następujący przedstawiciele rodziny Asteraceae: *Pulicaria dysenterica* (L.) GAERTN., *P. vulgaris* GAERTN., *Senecio jacobaea* GAERTN. oraz *Inula* spp. (BOROWIEC 2013, SERGEEV i IVANOV 2022), np. *Inula ensifolia* L. (BENEDIKT 2014).

W Polsce należy do gatunków rzadkich (WARCHAŁOWSKI 2000), wykazywany był z pojedynczych stanowisk, obecnie mających w większości charakter historyczny. Stwierdzano go w następujących krainach (zgodnie z podziałem w Katalogu Fauny Polski, np. BURAKOWSKI i in. 1991): Pobrzeże Bałtyku (PFEIL 1854), Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SUFFRIAN 1844, BACH 1856, ROTTENBERG 1868, LETZNER 1871, GERHARDT 1891, 1910, SCHUMANN 1907, SZULCZEWSKI 1922), Nizina Mazowiecka (OSTERLOFF 1884, KINELSKI i SZUJECKI 1959, MARCZAK i in. 2012), Podlasie (KINELSKI i SZUJECKI 1959), Śląsk Dolny (SUFFRIAN 1844, BACH 1856, LETZNER 1871, SCHWARZ i LETZNER 1874, GERHARDT 1891, 1910), Śląsk Górny (KELCH 1846, ROGER 1856, REITTER

1870, LETZNER 1871, GERHARDT 1891, 1910), Wyżyna Małopolska (BURAKOWSKI i in. 1991), Roztocze (TENENBAUM 1913, BURAKOWSKI i in. 1991) i Pojezierze Mazurskie (PLEWA i in. 2022).

Na Nizinie Mazowieckiej *Pilemostoma fastuosum* odnotowano dotąd na zaledwie trzech stanowiskach – w 1870 r. w Warszawie (OSTERLOFF 1884), w 1951 r. w Pomiechówku położonym na północny zachód od Warszawy (KINELSKI i SZUJECKI 1959) oraz w 2010 r. w Wiejcy na zachód od Warszawy (MARCZAK i in. 2012).

Nowe stanowisko gatunku:

– EC38 Mińsk Mazowiecki (52°11'37.5"N 21°32'56.7"E), 21 V 2023, 1 ex. (ryc.), żywe *imago* znalezione wewnątrz samochodu po powrocie z odalonego o około 7 km w linii prostej torfowiska sfagnowego (*sensu* MIELEWCZYK 1969) otoczonego lasem (EC37 Józefów ad Mińsk Mazowiecki, 52°08'10.4"N 21°30'13.3"E), obs. et det. K.A. OŁDAK. Niecelowe „zawleczenie” owada z okolic torfowiska należy uznać za najbardziej prawdopodobne, ponieważ w przeciągu 6 dni przed wyjazdem na torfowisko i znalezieniem żywego osobnika nie korzystano ze wspomnianego samochodu.

Podziękowania

Serdecznie dziękuję dr hab. Ewie PIETRYKOWSKIEJ-TUDRUJ (Katedra Zoologii i Ochrony Przyrody, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej) za wsparcie bibliograficzne.

Ryc. *Pilemostoma fastuosum* (SCHALLER, 1783)
(fot. K.A. OLDAK)

Fig. *Pilemostoma fastuosum* (SCHALLER, 1783)
(phot. K.A. OLDAK)

PIŚMIENICTWO

- ALEKSEEV V.I., DROTIKOVA A.M., ROZHINA V.I., BUKEJS A. 2021. Addenda to the knowledge of beetles (Insecta: Coleoptera) of Kaliningrad Region (Western Russia): new faunistic records. *Acta Biologica Universitatis Daugavpiliensis*, **21** (1): 13-31.
- BACH M. 1856. Käferfauna für Nord- und Mitteldeutschland mit besonderer Rücksicht auf die Preussischen Rheinlande. Dritter Band. Verlag von J. Hölscher, Coblenz.
- BENEDIKT S. 2014. Príspevek k poznání fauny brouků (Coleoptera) Jelšavského krasu (Slovensko). *Západočeské entomologické listy*, **5**: 32-90.
- BOROWIEC L. 2013. *Pilemostoma fastuosa* (Schaller, 1783). <http://www.cassidae.uni.wroc.pl/European%20Chrysomelida/e/pilemostoma%20fastuosa.htm> (dostęp: 22.10.2023).
- BOROWIEC L., SEKERKA L. 2010. Cassidinae GYLLENHAL, 1813. (ss. 368-390). [W:] I. LÖBL, A. SMETANA (red.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 6. Chrysomeloidea*. Apollo Books, Stenstrup.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1991. Chrzęszcze – Coleoptera. Stonkowate – Chrysomelidae, część 2. *Katalog Fauny Polski*, **23**, 17: 1-226.
- GERHARDT J. 1891. Fortsetzung und Schluss des K. Letznerschen Verzeichnisses der Käfer Schlesiens. *Zeitschrift für Entomologie, Neue Folge*, **16**: 349-433.
- GERHARDT J. 1910. Verzeichnis der Käfer Schlesiens preussischen und österreichischen Anteils, geordnet nach dem *Catalogus coleopterorum Europae* vom Jahre 1906. Dritte, neubearbeitete Auflage. Julius Springer, Berlin.
- KELCH A. 1846. Grundlage zur Kenntniss der Käfer Oberschlesiens, insonders der Umgegend von Ratibor. (ss. I-II + 1-54). [W:] Zu der öffentlichen Prüfung aller Classen des Königlichen Gymnasiums zu Ratibor den 4. und 7. April, und dem mit Entlassung der Abiturienten verbundenen Redeactus den 20. April laden ergebenst ein Director und Lehrer-Collegium. Ratibor.
- KINELSKI S., SZUJECKI A. 1959. Materiały do poznania chrząszczy (Coleoptera) fauny krajowej. *Polskie Pismo Entomologiczne*, **29** (1): 215-250.
- LETZNER K. 1871. Verzeichniss der Käfer Schlesiens. *Zeitschrift für Entomologie, Neue Folge*, **2**: 1-328.
- MARCZAK D., HOSTE-DANYŁOW A., PEPLAWSKA-MARCZAK D., MELKE A., PACUK B., MASIARZ J. 2012. Nowe stanowiska rzadkich, interesujących i chronionych gatunków chrząszczy (Coleoptera) w faunie Kampinoskiego Parku Narodowego. *Parki narodowe i Rezerваты Przyrody*, **31** (1): 109-119.
- MIELEWCZYK S. 1969. Larwy ważek (Odonata) niektórych torfowisk sfagnowych Polski. *Polskie Pismo Entomologiczne*, **39** (1): 17-81.
- OSTERLOFF F. 1884. O chrząszczach krajowych. *Dalszy ciąg. Pamiętnik FizyjoGRAFICZNY*, **4**: 325-356.
- PFEIL O. 1854. Einige Käfer-Arten aus Misdroy. *Stettiner entomologische Zeitung*, **15**: 30.
- PLEWA R., JAWORSKI T., BYSTROWSKI C., TARWACKI G., SUĆKO K., HILSZCZAŃSKI J. 2022. Nowe dane o rzadko spotykanych chrząszczach (Coleoptera) Biebrzańskiego Parku Narodowego i jego otuliny. *Wiadomości Entomologiczne*, **41** (2): 17-25.
- REITTER E. 1870. Uebersicht der Käfer-Fauna von Mähren und Schlesien. *Verhandlungen des naturforschenden Vereins in Brünn*, **8** (2:III-VIII), 1-195.
- ROGER J. 1856. Verzeichniss der bisher in Oberschlesien aufgefundenen Käferarten. *Zeitschrift für Entomologie, Neue Folge*, **10**: 1-132.
- ROTTENBERG A. 1868. Sammelbericht aus Schlesien. *Berliner Entomologische Zeitschrift*, **11**: 411-415.
- SCHUMANN E. 1907. Coleopteren der Provinz Posen. (Fortsetzung). *Zeitschrift der Naturwissenschaftlichen Abteilung. Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissenschaft in Posen*, **14** (2): 36-41.
- SCHWARZ E., LETZNER K. 1874. Verzeichniss der während der Frühjahrs-Uberschwemmung im Jahre 1871 bei Breslau gefangenen Käferarten. (ss. 45-53). [W:] *Entomologische Miscellen*. Herausgegeben von dem Verein für schlesische Insektenkunde. Breslau.
- SERGEEV M.E., IVANOV S.N. 2022. The first record of *Pilemostoma fastuosum* Schaller, 1783 (Coleoptera, Chrysomelidae) in the Russian Far East. *Amurian Zoological Journal*, **14** (3): 409-412.
- SUFFRIAN E. 1844. Fragmente zur genaueren Kenntniss deutscher Käfer. 4. Cassida L. *Stettiner Entomologische Zeitung*, **5**: 49-67, 89-107, 135-148, 186-192, 206-224, 241-257, 270-287.
- SZULCZEWSKI J.W. 1922. Chrzęszcze Wielkopolski. *Prace Komisji Matematyczno-Przyrodniczej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*, **1** (3-4): 183-243.
- TENENBAUM S. 1913. Chrzęszcze (Coleoptera) zebrane w Ordynacyi Zamojskiej w gub. Lubelskiej. *Pamiętnik FizyjoGRAFICZNY*, **21**: 1-72.
- WARCHAŁOWSKI A. 2000. Chrysomelidae – stonkowate (Insecta: Coleoptera). Cz. 7. (Podrodziny: Halticinae – zakończenie, Hispinae i Cassidinae). *Fauna Polski*, **22**: 1-356.

Wpłynęło: 6 listopada 2023
Zaakceptowano: 1 lutego 2024